

Către: Sergiu LAZARENCU,
Ministrul Mediului

Nr. 70 din 18.07.2024

Ref.: Dificultăți în implementarea mecanismului de Responsabilitate Extinsă a Producătorului

Stimate domnule Ministru,

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

Comunitatea AmCham Moldova apreciază eforturile Ministerului Mediului privind perfecționarea cadrului normativ aferent reglementării gestionării deșeurilor, prin promovarea principiilor economiei circulare. Mecanismul Responsabilității Extinse a Producătorului (REP) este esențial pentru gestionarea durabilă a deșeurilor și pentru protejarea resurselor naturale, producătorii fiind responsabili pentru întreaga durată de viață a produselor lor, de la producție până la reciclare sau eliminare.

Implementarea REP în Moldova se confruntă cu multiple deficiențe. De la lipsa infrastructurii necesare până la neclarități legislative și interpretări eronate cu privire la unele aspecte. Toate aceste provocări împiedică funcționarea eficientă a acestui mecanism.

În practică, apar disensiuni cu privire la interpretarea momentului apariției obligațiilor producătorilor (noțiunea de plasare pe piață), subiecții obligați să implementeze mecanismul REP, excepțiile de la implementare, etc. În prezent, nu toate produsele supuse REP pot fi reciclate sau valorificate. Produse precum uleiurile uzate și anvelopele reprezintă o provocare majoră, deoarece nu există sisteme individuale/colective eficiente pentru colectarea și gestionarea acestor deșeuri.

Modificările recente ale Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, în vigoare din 16 mai 2024, interzic plasarea pe piață a produselor supuse REP de către producătorii neînregistrați în Lista producătorilor și publicitatea acestor produse. Aceste modificări au condus la blocarea numeroaselor camioane cu marfă la posturile vamale, afectând importurile și activitatea comercială. Ministerul Mediului a propus ca importul să fie permis în lipsa confirmării de înregistrare, cu condiția depunerii cererii pentru înregistrare în Listă, termenul pentru confirmare fiind de 60 de zile. Acest termen expiră la sfârșitul lunii iulie.

Ulterior, agenții economici care nu au reușit să se înregistreze în Lista producătorilor de produse supuse reglementării vor continua să se confrunte cu probleme în implementare până la organizarea unor sisteme colective sau individuale eficiente, astfel încât producătorii să-și poată onora obligațiile ce rezultă din aplicarea REP.

În data de 3 iulie 2024, Ministerul Mediului a anunțat inițierea elaborării proiectului de Hotărâre pentru modificarea unor acte normative, în scopul aducerii în concordanță cu prevederile Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Salutăm această inițiativă și recunoaștem importanța ajustării cadrului legislativ pentru o gestionare mai eficientă a deșeurilor, însă trebuie să subliniem că procesul de adoptare a acestor acte normative este de lungă durată.

În intervalul de timp până la aprobarea și implementarea efectivă a acestor amendamente, agenții economici se confruntă cu dificultăți majore care necesită intervenții imediate. Fără măsuri temporare și pragmatice, activitatea comercială riscă să fie grav afectată, iar obiectivele de mediu ar putea să nu fie atinse în mod eficient.

În acest sens, pentru a facilita implementarea legislației de mediu privind REP, fără a bloca procesele desfășurate, intervenim cu următoarele solicitări și propuneri:

1. Permiterea importului de uleiuri, anvelope și autovehicule, fără înregistrare în SIA MD, până la înființarea unui sistem individual/colectiv privind gestionarea acestor categorii de produse și prelungirea termenului de 31 iulie până la data înființării sistemul colectiv aferent.

În contextul actual, legislația impune importatorilor de uleiuri, anvelope și autovehicule să fie înregistrați în SIA MD și să participe într-un sistem colectiv de gestionare a deșeurilor fie să o facă individual. Aceste cerințe sunt esențiale pentru asigurarea unei gestionări corecte a deșeurilor generate de aceste produse pe parcursul ciclului lor de viață.

Cu toate acestea, în prezent nu există un sistem colectiv bine stabilit și funcțional pentru gestionarea deșeurilor provenite din uleiuri uzate, anvelope și autovehicule, iar pentru un sistem individual sunt necesare resurse financiare considerabile, resurse tehnice și de timp, inclusiv obținerea autorizației de mediu. Această lipsă de infrastructură adecvată creează dificultăți semnificative pentru importatori, care se confruntă cu obstacole majore în respectarea cerințelor legale, ceea ce duce la blocaje în fluxul de marfă și afectează negativ activitatea comercială. Respectiv, este necesară o perioadă de tranziție în care importatorii să fie scutiți de obligația de înregistrare în SIA MD. Aceasta ar permite companiilor să-și continue activitatea fără întreruperi, în timp ce se lucrează la dezvoltarea infrastructurii necesare.

2. Revizuirea țințelor de colectare a vehiculelor scoase din uz, a uleiurilor uzate, prin micșorarea acestora și divizarea pe categorii de uleiuri.

În conformitate cu pct. 31 din Hotărârea Guvernului nr. 731/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea uleiurilor uzate, producătorii de uleiuri trebuie să realizeze următoarele ținte de colectare: 1) 40% – până în 2024; 2) 60% – până în 2026; 3) 80 % – până în 2028. În lipsa sistemelor individuale și colective pentru aceste tipuri de produse, la moment este imposibilă atingerea acestor ținte. Mai mult ca atât, datorită caracteristicilor tehnice, unele utilaje, în procesul de funcționare utilizează și consumă uleiurile (ex. tehnica agricolă), fără a fi posibil schimbul acestora, doar adăugarea uleiului nou.

Potrivit pct. 65 sbp. 1) din Hotărârea Guvernului nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz, începând cu data de 1 ianuarie 2025 agenții economici trebuie să asigure realizarea următoarelor obiective: a) reutilizarea și valorificarea în proporție de 85% din masa medie a vehiculului, pentru toate VSU, sau b) reutilizarea și reciclarea în proporție de 80% din masa medie a vehiculului, pentru toate VSU.

3. Excluderea obligației de înregistrare în SIA MD și de înscriere într-un sistem colectiv de gestionare a deșeurilor, pentru agenții economici care importă produse supuse REP doar pentru uz intern/de serviciu. Prevederile Legii nr. 209/2016 privind deșeurile referitor la REP, se aplică doar celor ce plasează pe piață produsele menționate la art. 12 alin. (14) **spre distribuire, consum sau utilizare în cursul unei activități comerciale.**

Totodată, noțiunea de **plasare pe piață** înseamnă orice tip de furnizare a unui produs pe piață pentru prima dată, **cu titlu profesional** (desfășurat în mod obișnuit, în mod normal și **repetat**), spre distribuire, consum sau utilizare **în cursul unei activități comerciale**.

Astfel, în practică este practic foarte dificil, sau chiar imposibil, agenților economici să demonstreze și argumenteze inspectorilor vamali că produsele importate sunt pentru uz intern/de serviciu, și, respectiv, nu sunt vizate de obligația de înregistrare în Lista producătorilor.

În acest sens, este imperios necesară reglementarea unor excepții de la obligația de înregistrare în Lista producătorilor, dar, până atunci, solicităm respectuos explicarea din partea Ministerului a modului în care agenții economici care importă produse supuse REP, dar care sunt destinate uzului intern/de serviciu, urmează să demonstreze Serviciului Vamal lipsa obligației de a se înregistra în Lista producătorilor. Or, în condițiile actuale, este limitat accesul unor agenți economici la importul direct a anumitor produse din cauza barierelor (proceduri și cost) și/sau îi forțează să efectueze importul prin intermediul unor firme specializate care sunt înregistrați în Lista producătorilor, fapt care majorează prețul final al produselor.

Complementar, agenții economici care practică activitate de poștă și curierat internațional, ce presupune expedierea documentelor și coletelor de pe teritoriul Republicii Moldova, primesc de la furnizorii companiei-mamă ambalaje specializate. Aceste ambalaje sunt utilizate exclusiv pentru ambalarea bunurilor expediate, asigurând securitatea și integritatea acestora pe parcursul lanțului logistic până în țara de destinație. Prin urmare, folosirea acestui ambalaj nu generează deșeuri care ar urma să fie colectate și/sau eliminate pe teritoriul Republicii Moldova. În acest context, solicităm respectuos confirmarea că pentru importul acestor tipuri de ambalaje specializate, care sunt destinate utilizării în ambalarea expedierilor internaționale de export, nu este necesară înregistrarea în Lista producătorilor.

4. Excluderea responsabilității comercianților pentru neexecutarea de către producători a obligațiilor aferente REP.

Potrivit art. 12, alin. (16) din Legea nr. 209/2016, este interzisă plasarea pe piață a produselor menționate la alin. (14) furnizate de către producătorii care, contrar prevederilor de la alin. (5) lit. c), nu s-au înregistrat în Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor REP. De asemenea este interzisă publicitatea acestor produse.

Această prevedere legislativă impune o responsabilitate semnificativă asupra comercianților, care sunt obligați să se asigure că producătorii de la care achiziționează produse sunt înregistrați corespunzător. În practică, această cerință este dificil de respectat pentru comercianți, deoarece nu au acces direct la informațiile necesare pentru a verifica înregistrarea producătorilor în Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor REP. Impunerea unei asemenea responsabilități poate duce la blocaje semnificative în lanțul de aprovizionare, afectând negativ disponibilitatea produselor pe piață și creând bariere suplimentare în calea activităților comerciale.

Subsidiar, pentru implementarea cu succes a sistemului de depozit pentru ambalaje (în continuare – SDA) în Republica Moldova, intervenim cu propunerea privind acceptarea codului de bare din sistemul de garanție pe ambalaje din România și în Republica Moldova.

Efectele generate la nivel național prin introducerea codului de bare propriu Republicii Moldova includ:

a) Impedimente asupra liberei circulații a mărfurilor, cu riscul dispariției de pe rafturi a băuturilor de import: mărci internaționale, vinuri, sucuri (producători internaționali au anunțat că nu vor produce special pentru Moldova, invocând costuri suplimentare pentru o linie de producție separată, gestiune și logistică special pentru Moldova, producerea cantităților reduse cu cod național MD, având în vedere numărul redus de consumatori la nivel național).

Singura posibilitate de a oferi clienților sortimentul internațional dorit este fie ca producătorul să planifice producție specială pentru Moldova, fie ca, după importul în Moldova, fiecare articol să fie etichetat de către furnizor sau comerciant cu cod național, generând următoarele efecte:

- în cazul băuturilor nu se poate distruge ambalajul de la producător, eticheta prin acoperirea codului internațional, plasarea celui național și apoi refacerea ambalajului;

- costul suplimentar al produsului este reflectat asupra consumatorului final: manipulare, etichetare, înlocuire ambalaj (folie, carton), depozitare suplimentară;

b) Risc de diminuare a exporturilor din Moldova către alte țări, posibil doar în cazul în care producătorul de băuturi din Moldova va desemna o linie de producție și stocuri cu coduri internaționale special pentru export, risc înalt în special la producția de vinuri moldovenești, recunoscute și apreciate la nivel internațional.

c) Creșterea sortimentului de produse din țările CSI (în special Ucraina) pe piața din Moldova, producția locală de băuturi neavând capacitatea de a acoperi întregul sortiment/cerere, care acum se importă din România/UE.

Vă mulțumim anticipat pentru colaborarea și sprijinul dumneavoastră în rezolvarea acestor probleme esențiale pentru economia și mediul din Republica Moldova. Suntem convinși că, printr-un dialog constructiv și o abordare comună, vom reuși să depășim aceste provocări și să îmbunătățim implementarea mecanismului Responsabilității Extinse a Producătorului (REP). Ajustarea cadrului normativ și a procedurilor administrative va contribui semnificativ la atingerea obiectivelor de mediu, fără a impune obstacole suplimentare asupra agenților economici.

AmCham Moldova rămâne deschisă pentru orice discuție și colaborare necesară pentru a atinge aceste obiective comune.

Vă rog să îl considerați pe Vasile Stepanuc, Policy Manager (vasilestepanuc@amcham.md) în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu respect,

Mila Malairău,

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova